

Speciellt

Nr 2
2025

autism
Stockholms län

Tema:
**Hälso- och
sjukvård**

**Mer
pengar till
psykiatri**

**Minecraft
programmering**

Studiecirklar på gång

Välkommen till Skansen denna speciella dag! För alla åldrar, anpassad för dig med funktionsvariationer. Programmet pågår kl 10-14. Portarna öppnar kl 9.30.

Fri entré denna dag för daglig verksamhet,
medlemmar i nedanstående föreningar och
skolklasser i anpassad skola. Ledsagare går in gratis.

Adress
Färdtjänst: Sollidsbacken
Huvudentré: Djurgårdsslätten 49-51
Bergbanan: Hazeliusporten 2
Ej möjlighet till parkering
inne på Skansen.

Skansen för alla!

Onsdag 20 augusti 2025

Bollnässtorget

- Invigning kl 10.30
- Allsång med Ayla och Sommarorkestern kl 10.40-11.30
- Heronstones spelar kl 11.30
- Enkeljympa med Friskis & Svettis kl 12.15-12.45
- Dans med Ayla och Sommarorkestern kl 13.00-14.00
- Ansiktsmålning kl 10-13
- Måla ett vykort
- Strumpmysteriet
- Prova på paraorientering
- 8 sidor - lättlästa nyheter
- LL-förlaget - lättlästa böcker
- Prova på Cirkus kl 10-13
- Prova på att göra Funkis-TV
- Smakprov från en dansföreställning

- Ullåtervinning
- Träffa clownen från Clownmedicin kl 10-13

Vid fågeldammarna

- Klappa ett djur kl 12.15-13.30

Vid Sollidens parkering

- Underhållning i väntan på färdtjänsten från kl 13.30

Grilla korv och picknick

- Korvgrillar. Ta med egen korv eller köp på plats
Observera att aktiviteten ställs in vid eldningsförbud, se info på Skansens hemsida
- Tag gärna med picknick, på Skansen finns gott om picknickytor.

Med reservation för ändringar

Speciellt

ADRESS

Brännkyrkagatan 91
118 23 Stockholm

TELEFON

08-612 71 72
www.autism.se/stockholm
info@autismstockholm.org

ANNONSANSVARIG

Gimner Consulting
Anders Gimner
anders@gimner.se

ANSVARIG UTGIVARE

Josef Icmen

I REDAKTIONEN

Carin Backander
Josef Icmen
Marita Skoog Jacobson

STYRELSE

Andreas Nyhlén, ordförande
Aggie Öhman, vice ordförande
Carin Backander
Josef Icmen
Jonna Jonsson
Liselotte Lindberg
Philip Lindner
Johanna Hennberg

LSS-OMBUD FÖRENINGEN

Ej tillsatt

SKOLOMBUD FÖRENINGEN

Carin Backander

KANSLI

Marita Skoog Jacobson
Ebba Kindstedt
Magdalena Kydd
Therése Larsson

PLUSGIRO OCH SWISHNR

83 01 27-7 – 1234642682

MEDLEMSAVGIFT 2024

Huvudmedlem: 320 kr/kalenderår
Hushållsmedlemskap: 50 kr.
Verksamheter: 530 kr

OMSLAGSFOTO

Pexels, Pavel Danilyuk

TRYCK

Carlshamn Tryck & Media AB

UPPLAGA

2250 ex

autism
Stockholms län

Viktig info till medlemmar

9

13

Digital föreläsning

Programmering i Minecraft

14

I DETTA NUMMER

GÄSTLEDARE

Fd ordförande Anne Kierkegaard skriver en gästledare angående området hälso- och sjukvård. Anne är numera vår föreningsrevisor och håller fortsatt koll på Autism Stockholms läns verksamhet.

TEMA HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Inledning till temat för detta nummer, som är ett av våra verksamhetsområden.

GOD OCH NÄRA VÅRD

Vad innebär omställningen som håller på att ske i länet?

MERA PENGAR TILL REGIONEN

Region Stockholm och framför allt Psykiatrien har fått mer pengar för att förstärka vården, korta köer och ge bättre vård, men hur går det?

MEDLEMSAKTIVITETER

Höstens program är inte helt klart ännu, men här finns info om de flesta av våra återkommande aktiviteter och träffar.

FÖRENINGSNYTT

Uppdatering av verksamheten sedan senaste numret.

ÖVERGÅNGAR I VÅRDEN VID NPF

BOKTIPS

FORSKNING

Boendestöd på distans – hur fungerar det?

4

5

6

7

10-11

12

13

14

15

ledare

Anne Kierkegaard

Foto: Fotograferen Söderjuktuset

SÅ ROLIGT ATT FÅ GÖRA ETT INHOPP PÅ DENNA LEDARSIDA, 13 ÅR EFTER MITT SISTA ÅR SOM ORDFÖRANDE FÖR FÖRENINGEN.

JAG GLÄDS också åt att vår medlemstidning Speciellt som kom med sitt första nummer 2009 fortsätter att vara en viktig kanal för medlemsinformation och fördjupade artiklar.

DETTA NUMMER har hälso- och sjukvård som temanummer vilket var och är en av mina hjärtefrågor. Och även om mycket går åt rätt håll, det finns numera en stor medvetenhet om befintliga brister och utredningar, riktlinjer och vårdprogram som beskriver vad som behöver göras – så går det alldeles för långsamt!

MÅNGA BESKRIVER att vården fungerar relativt väl inom barnsjukvården men att det är stora problem vid övergången till vuxenvärlden, inte minst för ungdomar med utvecklingsneurologiska funktionsnedsättningar, vilket också beskrivs i "Väglledning för övergång från barn- till vuxensjukvård för unga med medfödd eller tidigt förvärvad funktionsnedsättning" som tagits fram av en nationell arbetsgrupp inom ramen för Nationellt system för kunskapsstyrning. Särskilt bekymmersamt är att primärvårdens distriktsläkare som i de flesta regioner antas fungera som fast läkarkontakt och samordnare själva anser att de varken har förutsättningar eller kompetens för att klara uppdraget.

REDAN 2010 ansåg föreningen att rätten till en jämlik, tillgänglig, patientfokuserad, kunskapsbaserad och säker hälso- och sjukvård för personer med, det som då hette, utvecklingsstörning bäst åstadkoms genom att vissa vårdcentraler fick uppdraget att specialisera sig på att ta emot personer med utvecklingsstörning och autism. Inspirationen kom från de i Sörmland inrättade SMO-mottagningarna. SMO står för Samordnad medicinsk mottagande och är vårdcentraler med uppdrag att ta emot vuxna patienter med stora och varaktiga funktionsnedsättningar.

SEDAN 2023 finns de nu på fyra platser i regionen och en i Norrtälje och jag hoppas verkligen de kommer att kunna leverera enligt uppdraget. (https://viss.nu/download/18.17baa4b618e0dbf1076bdc/1709711323485/SMO-mottagning_info-v%C3%A5rdgivare.pdf).

SÄRSKILT VIKTIGT är att säkerställa att målgruppen får regelbunden hälsokontroll och fördjupad läkemedelsgenomgång minst en gång per år samt deltar i vaccinations- och screeningprogram så att skillnaden i dödlighet i cancer och hjärtinfarkt, jämfört med övriga befolkning, minskar.

ETT PROBLEM som tyvärr ökat de senaste åren är att få till en samordning av åtgärder som kräver narkos sedan Folkvandvården i regionen beslutat att endast tandvårdssingrepp görs vid sjukhustandvården. Särskilt för de med svår intellektuell funktionsnedsättning kan narkos behövas vid en mängd behandlingar eller åtgärder som vanligtvis inte behöver narkos såsom undersökningar, provtagning, vaccination eller andra injektioner. Det finns i dagsläget ingen instans inom regionen dit patienter kan remitteras för "allt det andra" och om du eller din närstående har drabbats av detta uppmanar jag dig att skriva till Patientnämnden så att vi snarast får till en lösning.

AVSLUTNINGSVIS något mer positivt och det är att det centrum för autismforskning som föreningen var initiativtagare till och som blev KIND fyller 15 år i år. Bakgrunden var att det då knappast bedrevs någon forskning alls om autism i Stockholm. Idag är KIND internationellt välkänt och professor Sven Bölte en av världens högst rankade forskare inom autismområdet. Intressepolitiskt påverkansarbete kan verkligen göra skillnad!

F.d ordförande numera föreningsrevisor Anne Kierkegaard

VI FINNS PÅ TRE STÄLLEN!

**HANINGE
SALTSJÖ-BOO
EKTORP**

Vi har massor med roliga läger och korttidsvistelser både på vardagar och helger. Vi gör saker både i stan och på landet: studsar på JumpYard, bowlar, går på hundpromenad och mycket annat.

Anmäl dig nu!

aktivera!
aktiverakorttidshem.se

—TEMA—

Hälso- och sjukvård

Det sker i hela landet ett försök till omtag kring att kunna erbjuda en god hälsa för invånarna.

I denna omorganisering ser vi en liten strimma hopp om att även målgruppen med autism kan få ta del av det.

Vi har följt arbetet med "God och Nära vård" och en ny Sociallag som träder i kraft 1 juli. Med de Nationella riktlinjerna för adhd och autism som bakgrund kan vi se att tidigt stöd har

kommit med, samt att man skriver om möjlighet till insatser utan en diagnos.

EN STÖDJANDE OMGIVNING
och tidiga insatser kan minska

svårigheterna senare i livet, därför är detta något vi arbetar för. Även hälsofrämjande och förebyggande insatser är något som behöver lyftas. Elevhälsan spelar här en stor roll och i Region Stockholm har projektledaren bakom de nya NP- mottagningarna gjort ett stort arbete i kontakten med länets skolläkare.

*Elevhälsan kommer
att få en betydande
roll för
hälsofrämjandet* ”

I DETTA NUMMER AV TIDNINGEN kan ni bland annat läsa mer om God och Nära vård och satsning på BUP i regionen. Ni får också ett tips om en bok som kommer väldigt lägligt i tid då den handlar om ett helhetsgrepp kring hälsan för personer med funktionsnedsättning.

TEXT: MARITA SKOOG JACOBSON

God och Nära vård

Regeringen initierade omställningen till god och nära vård 2018, men framstegen har varit långsamma och effekterna begränsade. För att lyckas behöver primärvårdens roll stärkas, samverkan mellan aktörer öka, kompetent personal säkerställas och digitala verktyg användas effektivare.

Hälso- och sjukvårdssystemet i Region Stockholm är mitt i omställningen till en mer nära vård. Omställningen innebär ett skifte från ett hälsosystem som i hög grad är uppbyggt kring diagnoser och organisation, till ett system som är proaktivt.

I BUDGET SOM LADES FRAM

i november förra året, beslutades det en satsning på utveckling av hälso- och sjukvården trots ett svårt ekonomiskt läge. Patienternas vårdbehov ska prioriteras och mer fokus ska ligga på ökad tillgänglighet.

VÄL UTVECKLADE RELATIONER

mellan vården och patienten är grunden i en god vård. Satsningen på primärvården som basen i omställningen till en nära vård innebär att det är vårdcentralerna i länet som kommer att utgöra navet. En väl utbyggd primärvård med fokus på de med störst behov ger bra förutsättningar för att nå en mer jämlik vård och hälsa. Kärnan i nära vård är ett personcentrerat

arbetsätt som utgår från individens behov och förutsättningar.

PRIMÄRVÅRDENS ANDEL av budget för hälso- och sjukvården ska öka och målet är att den ska vara 25 % år 2030. I planen för att förverkliga målen satsas pengar på husläkarverksamheten och patienter ska ha en fast

läkarkontakt och specialistläkare ska ha max 1100 patienter listade, i enlighet med Socialstyrelsens riktvärde. I slutet av 2024 var den siffran drygt 2000 listade patienter.

OMSTÄLLNINGEN TILL

HÄLSOFRÄMJANDE, sammanhållen och nära vård förbättrar regionens framtida förutsättning att på bästa sätt möta invånarnas behov av vård och stärka hälsan i befolkningen. En bärande del av arbetet med god och nära vård är fortsatt den samverkan som sker med länets kommuner utifrån huvudöverenskommelsen om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg mellan Region Stockholm och länets kommuner.

Vad innebär god och nära vård?

Omställningen till en god och nära vård innebär att vården ska flyttas närmare patienterna och bli mer personcentrerad. Tre nyckelpunkter är centrala:

- 1. Tillgänglighet;** vården ska vara enkel att nå.
- 2. Delaktighet;** patienterna ska ha större inflytande över sin vård.
- 3. Kontinuitet;** fasta läkarkontakter och trygg uppföljning ska bli standard.

Källor: regionstockholm.se och forte.se

Med en ansträngd ekonomi inom Regionen välkomnas extra medel från olika överenskommelser samt statsbidrag.

Mer pengar till Region Stockholm

Ökad satsning på föräldrastöd

PRIMÄRVÅRDEN HAR BESLUTAT om en ökad satsning på föräldrastöd som kommer ske under 2025. Med stöd av tillfälliga medel, kommer Region Stockholm bland annat att fördela drygt 23 miljonerna till insatser på BVC och på Malinamottagningar. Malinamottagningarna är psykologmottagningar som tar emot familjer med barn mellan noll och fem år som behöver stöd av psykolog.

STATLIGA MEDEL INNEBÄR även stärkta insatser för psykisk hälsa och kortare köer till BUP.

MEDLEN KOMMER FRÅN TVÅ OLIKA överenskommelser mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Den ena överenskommelsen gäller insatser för att stärka och utveckla arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention, den andra gäller arbetet med att öka tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatri (BUP).

Psykisk hälsa och suicidprevention

PRIORITERINGARNA FÖR 2025 inkluderar att vidareutveckla vården för individer med komplexa behov, med särskilt fokus på samsjuklighet, heldygnsvård, tvångsvård samt rättspsykiatrisk vård. Medlen kommer även att användas för att stötta implementeringen av Region Stockholms strategi för suicidprevention.

Ökad tillgänglighet till BUP

PENGARNA SKA EFFEKTIVISERA VÅRDEN, förbättra samarbetet mellan primärvården och BUP samt stärka

stödet till barn med normbrytande beteende. Delar av pengarna går till projekt på Södersjukhuset och samverkan mellan primärvården och elevhälsan. Ytterligare medel satsas, som baseras på regioners prestationer, i att minska väntetiderna till BUP.

Satsning för kortare väntetider inom BUP

FÖR 2025–2026 enas staten och SKR om att stödja insatser för ökad tillgänglighet inom barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Fokus ligger på effektivitet, produktivitet och kapacitetsstyrning för att minska värdköerna.

DEN STYRANDE KOALITIONEN

Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet i Region Stockholm tog initiativ till en budgetförstärkning av BUP under mandatperioden 2022–2026. Där en del av medlen skulle användas till att förbättra arbetsmiljön och öka bemanningen. Det har lett till fler fasta läkare och specialistläkare in om BUP, men tyvärr inte minskat köerna. Enligt SKR:s statistikverktyg »Väntetider i vården« var det i mars i Stockholm endast 43 procent som fick sin första BUP-kontakt inom en månad. Målsättningen är att barn och unga ska få en första bedömning inom 30 dagar och behandling eller utredning inom ytterligare 30 dagar. Där är vi alltså inte ännu.

VI SKA VARA TYDLIGA med att kötiderna inte gäller hela BUP utan främst handlar om det stora trycket på neuropsykiatri, inom ordinarie Bup-mottagningar är det en betydligt bättre kösituation.

VI HAR TIDIGARE skrivit om BUPs omorganisering där övertagandet av BUMM (barn- och ungdomsmedicinska mottagningarna) har övergått till BUP. Där har det organiserats om så att sju mottagningar nu är inriktade på att utreda och behandla barn och unga med neuropsykiatrisk problematik, medan tolv mottagningar har det bredare öppenvårdsuppdraget.

De s.k NP-mottagningarna (Neuropsykiatriska) har utökat åldersspannet för mottagandet i olika etapper sedan övertagandet och nu behöver behandlingen även kunna följas i samma takt som alla utredningar sker.

Källa: regionstockholm.se, Läkartidningen

Målsättningen är att barn och unga ska få en första bedömning inom 30 dagar

”

Studiecirkelar för ökad kunskap, medvetenhet och självreflektion

Ett av föreningens syfte är att sprida kunskap om autism. Det gäller inte bara till allmänheten utan även till våra medlemmar. Vi har under senaste åren noterat och identifierat en ökad efterfrågan av samtalsgrupper med möjlighet att lära mer om autism samt strategier för att hantera vardagen och relationer.

MER BEHÖVS OCH VI VILL UTVECKLA vår existerande verksamhet än mer för att fungera som ett komplement till det som erbjuds inom Kommun och Region. I år har vi fått bidrag för att kunna genomföra kunskaps-spridning i studiecirkelform. Det innebär att vi kommer att utforma egna träffar som kommer genomföras under höst/vinter 2025. Studiecirkelserien handlar om ökad kunskap om autism, en kurs om "Ensam eller själv" som delvis berör vårt intresse av att minska ensamhet och isolering, samt en sista cirkel om relationer – ett tema som lockar många. Allt inom ett tryggt och socialt sammanhang som föreningen kan ge.

VARJE DEL kommer att börja med en allmän föreläsning inom ämnet - öppen för alla. Därefter kommer det att

finnas en studiecirkel som kopplar an till föreläsningen. Där får du som deltagare möjlighet till fördjupning i ämnet och reflektera vidare i en mindre grupp på ett strukturerat sätt. Träffarna hålls en gång/vecka, ca 3-6 gånger beroende på ämne/cirkel.

LÅTER DETTA AV INTRESSE så håll ögonen öppna efter mer information i vårt kommande nyhetsbrev, medlemsutskick och på vår websida.

FÖRSTA FÖRELÄSNINGEN ÄR DEN 26 AUGUSTI, om autism, med *Helene Tranquist* som ni hittar mer information om, här i tidningen och i vår kalender på webben.

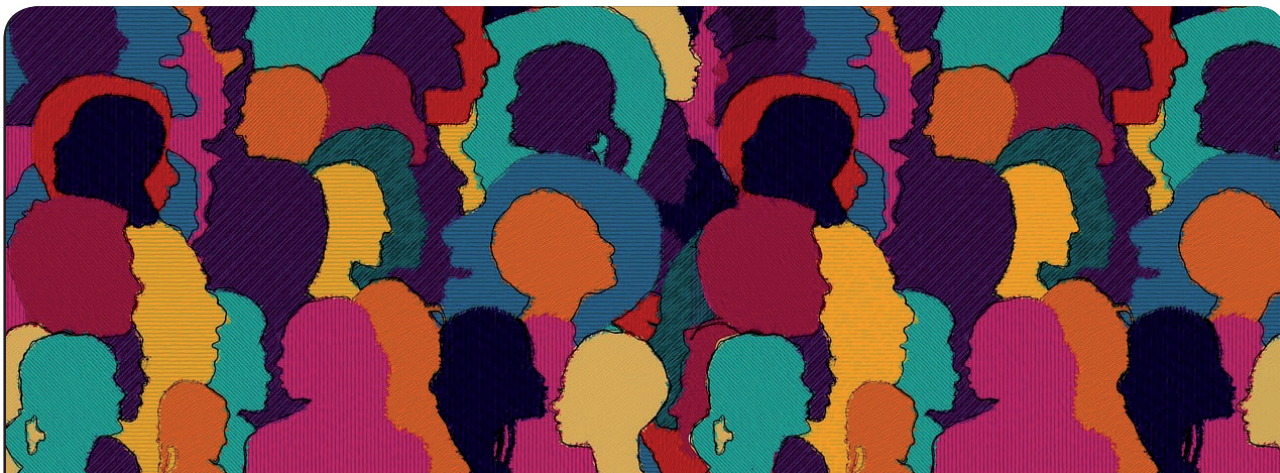

nytida

Vi gör världen lite bättre, en människa i taget

Nytida ger stöd till barn, unga, vuxna och familjer inom både funktionsnedsättning och psykosocial problematik. Vi finns här för dig, med över 460 verksamheter runt om i landet.

Läs mer om oss på nytida.se

Viktig information till alla våra medlemmar

ETT MEDLEMSKAP I AUTISM STOCKHOLMS LÄN ÄR PERSONLIGT – det innebär att medlemskapet är knutet till den person som anmält sig som medlem. Som medlem bidrar du till vårt intressepolitiska arbete där vi jobbar med politiker, myndigheter, och andra organisationer för att ge personer med autism en bra livskvalitet. Ditt medlemskap bidrar också till att vi kan anordna och genomföra aktiviteter och sprida kunskap om autism.

MEDLEMSKAPET ÄR ÄVEN EN FÖRMÅN, där den som är medlem kan ta del av allt vi erbjuder, ofta kostnadsfritt. Vi anordnar många aktiviteter, både regelbundna träffar och enstaka tillfällen som prova-på-aktiviteter till exempel. Fyra gånger om året får du vår medlemstidning hemskickad, våra digitala nyhetsbrev kommer ca 7 ggr/år och vi finns här för dig via mail och telefon för att stötta och vägleda.

VI HAR MÅNGA AKTIVITETER och träffar som ingår i medlemskapet, varav de flesta är helt kostnadsfria. Det innebär att du som deltar i dem måste vara medlem i vår förening.

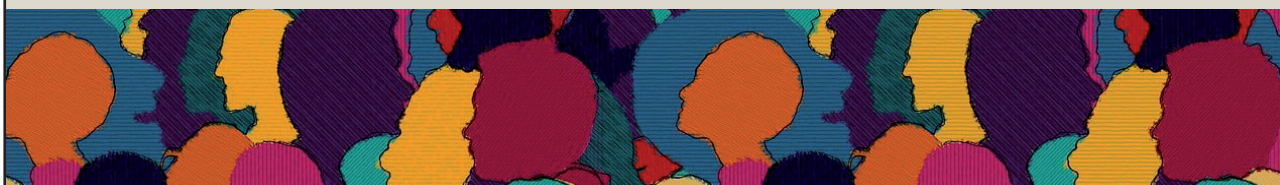
DITT MEDLEMSKAP ÄR PERSONLIGT och det är viktigt att alla som deltar på aktiviteterna är medlemmar. Är ni en familj eller ett hushåll så måste varje person som deltar vara medlem. Det är enkelt att lägga till ett hushållsmedlemskap och det kostar bara 50 kr om året för att lägga till en hushållsmedlem på ett huvudmedlemskap.

PÅ FAKTURAN NI FÅR så finns information för hur ni loggar in på ert konto och ni kan där lägga till hushållsmedlemmar. Har ni inte kvar den senaste fakturan så är det bara att maila oss så kan vi fixa det åt er.
medlemsregister@autismstockholm.org

VI HAR UPPTÄCKT att många som deltar på våra aktiviteter inte är medlemmar och vet ni med er att alla i hushållet som deltar inte är medlemmar, ber vi er att åtgärda det. Är ni osäkra på om andra i hushållet är medlemmar, kontakta oss så kollar vi upp det.

MÖJLIGHETEN ATT PROVA PÅ någon av våra aktiviteter en gång finns, men vill man fortsätta delta behöver man bli medlem.

VI HOPPAS NI HAR FÖRSTÅELSE för hur viktigt detta är. Vi rapporterar in antal medlemmar varje gång vi ansöker om bidrag därför är det extra viktigt för oss att det stämmer, så vi får möjlighet att utöka vår verksamhet och genomföra våra planerade aktiviteter.

Medlemsaktiviteter

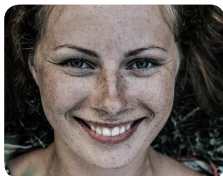
TJEJ/KVINNOTRÄFFAR

För dig som är kvinna, 18 år och äldre.
Ledar-ledda träffar i en mindre grupp.
Här ses vi och pratar, lyssnar och diskuterar,
utifrån ett tema.

När: En onsdag i månaden kl: 18-20

Datum: Se kalendern på vår webbplats

Var: Brännkyrkagatan 91

CAFÉKVÄLLAR – DROP-IN-FIKA

En kväll för fika, samtal och umgänge.
Fika serveras.

När: Varannan tisdag kl: 16–19

Datum: Se kalendern på vår webbplats

Var: Brännkyrkagatan 91

Ingen anmälan krävs

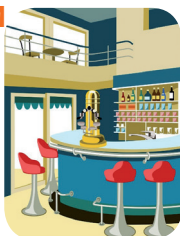
PUBKVÄLL FÖR DIG MED AUTISM

En träffgrupp för dig som vill träffa
andra och umgås.

När: Sista onsdagen i varje månad kl: 18.00-20.30

Datum: Se kalendern på vår webbplats

Var: Ses på restaurang/pub, plats annonseras
i kalendern.

BRÄDSELSTRÄFFAR

För dig från ca 15 år och uppåt.
Vi ses och spelar olika brädspel tillsammans.

När: En söndag i månaden kl: 14-16

Datum: Se kalendern på vår webbplats

Var: Brännkyrkagatan 91

UNIVERSITETSGRUPP

En mötesplats för dig som pluggar på
högskola/Universitet i Stockholms Län.
Ett tillfälle att utbyta erfarenheter och
knyta nya kontakter med andra studenter.

När: En söndag i månaden

Datum: Se kalendern på vår webbplats
för tid och datum

Var: Brännkyrkagatan 91

Anmäl dig via vår webbplats i kalendern

MÖTESPLATS AUTISM

Nu finns vi spridda geografiskt i
länet på fyra olika mötesplatser.
I norr, söder, väst och syd.

När: Vi ses varje torsdag,

Datum: Se kalendern på vår webbplats

Var: Se kalendern på webbplatsen för var vi är och när.

Ingen anmälan krävs.

Ha en riktigt
skön sommar!

PROMENERA "WALK-AND-TALK"

Vi samlas vid porten vid vårt kansli och går
sedan tillsammans runt på Södermalm.
Promenaden tar ca 1 timme.

Man kan promenera med eller utan stavar.

När: Varannan tisdag kl: 14.45, promenad
ca 1 h

Datum: Se kalendern på vår webbplats

Var: Brännkyrkagatan 91

PUBKVÄLLAR FÖR PAPPOR

När: Kl: 18.00

Datum: Sista torsdagen i varje månad

Var: För information om plats och intresseanmälan kontakta Erik på

jerkalundgren@gmail.com

Ledare: Erik

BARN- OCH FÖRÄLDRATRÄFFAR 1-6 ÅR

För barn i förskoleålder.

En träffpunkt där föräldrar och barn får möjlighet att ses. Fysiska träffar.

När: En söndagförmiddag i månaden

Datum: Se kalendern på vår webbplats

Var: Brännkyrkagatan 91

SAMTALSTRÄFFAR

Samtalsträffar utefter olika teman varje gång. Vi ses och delar med oss av våra erfarenheter i den omfattning som känns bra. För dig med autism 18 år och äldre.

När: En gång per månad kl: 18-19

Datum: Se kalendern på vår webbplats

Var: Brännkyrkagatan 91, på vårt kansli

Hur: Anmäl dig för varje gång, info i kalendern

BOWLING UPPLANDS VÄSBY

Bowla med föreningens medlemmar på PS Väsby Bowling. Här kan du bowla och träffa andra medlemmar. Volontär finns på plats och möter er.

Anmälan krävs via kalendern på webben.

När: Kl: 15.00-16.00

Datum: Lördagar 1 gång/månad

Var: PS Väsby Bowling

Pris: 80 kr/person eller 280 kr för en familj på 4 personer

Betalas på plats med Swish eller jämna kontanter.

FIKATRÄFF FÖR MOR- OCH FARFÖRÄLDRA

Träffar för dig som har barnbarn med en autismdiagnos. Vi diskuterar livet och de utmaningar man ställs inför som mor- och farförälder till ett annorlunda barnbarn.

När: Ca 1 ggr/månad

Datum: Se kalendern på vår webbplats

Var: Södergården, Götgatan 37

Ledare: Mervi och Jörgen

BAD PÅ SKOLSKIFTESBADET

Här har våra medlemmar badet för sig själva. Varm bassäng. Medtag flythjälpmiddel vid behov.

Föräldrar/medföljare, ansvarar själv för säkerheten. Volontär finns på plats. Anmälan krävs via kalenders på webben.

När: Kl 14.00-15.00

Datum: Lördagar 1 gång/månad

Var: Solskiftesbadet i Åkersberga

Pris: 90 kr/person eller 280 kr för en familj på 4 personer

Betalas på plats med Swish eller jämna kontanter.

BARN- OCH FÖRÄLDRATRÄFFAR 7-12 ÅR

För barn i låg- och mellanstadiet tillsammans med förälder.

En träffpunkt där föräldrar och barn får möjlighet att ses.

När: En söndageftermiddag i månaden

Datum: Se kalendern på vår webbplats

Var: Brännkyrkagatan 91

BOWLING VÅRBY

Bowla med föreningens medlemmar på Bowl4Joy i Vårby. Här kan du bowla och träffa andra medlemmar. Volontär finns på plats och möter er.

Anmälan krävs via kalendern på webben.

När: Kl: 14.00-15.00

Datum: Lördagar 1 gång/månad

Var: Bowl4Joy i Vårby

Pris: 80 kr/person eller 280 kr för en familj på 4 personer

Betalas på plats med Swish eller jämna kontanter.

BREDÄNGSBADET

Här har våra medlemmar badet för sig själva vissa söndagar. Delvis djup bassäng, så medtag flythjälpmiddel. Föräldrar/assistenter ansvarar själv för säkerheten.

När: Varannan söndag kl. 10.00-12.00

Datum: Se kalendern på vår webbplats

Var: Concordiavägen 21, 127 34 Skärholmen

Ledare: Lasse

Anmälan krävs och görs via länk i kalendern på vår webbplats

BOWLING STOCKHOLM

Föreningen anordnar bowlingkvällar enbart för våra medlemmar.

Ca 1 gång/månad.

När: Kl: 18.00-19.00

Datum: Se kalendarier på webbplatsen

Var: Lucky Bowl, Sveavägen 118

Pris: 80 kr/pers, betalas via Swish på plats eller jämna kontanter.

Anmälan krävs och görs via länk i kalendern på vår webbplats.

Kom 10 minuter innan start för att hinna byta skor.

Föreningsnytt

HÄNT I FÖRENINGEN SEDAN SENAST

Aktuellt

Solen skiner och vi anar en försmak av sommaren.
Hos oss i föreningen har det varit full ktivitet under våren.

VI HAR FÅTT EN NY MINDRE

STYRELSE, med en ny suppleant som tillskott. Skolombuden i Autism Sverige har haft ett möte där bl.a. själva rollen som skolombud diskuterades. Kanslichef och representant i styrelsen har även haft möte med Emilia Bjuggren, Skol-, arbetsmarknads-, och personalborgarråd i Stockholms kommun och pratat om distansutbildning i staden. Stockholm Stad har fått tillstånd till 250 platser. I höst startas verksamhet upp för 50 elever. HT- 25 startar de upp med åk 8-9 för att sedan öppna upp för fler årskurser.

VÄRLDAUTISMDAGEN GICK AV

STAPELN i Kulturhuset i år igen, med ett innehåll av både panelsamtal, föreläsningar, utställning och aktiviteter. Det var mycket intressant och uppskattades av deltagare.

I APRIL HADE ÄVEN VÅR

KANSLICHEF ett möte med ledningsgruppen på SLSO verksamhetsområde Psykiatri. Som representant i en arbetsgrupp presenterades ett kvalitetsunderlag som verksamhetscheferna ställt sig positiva till att använda. En första fas för dem blir att försöka göra en slags

kartläggning av nuläge för att sedan se vilka förbättringsområden man vill arbeta med, som ska utvärderas en gång om året. Detta är ett fint resultat av vårt arbete i patient- och närståenderåd i Regionen. Det handlar om personcentrerad vård för heldygnsvården.

NYA STYRELSEN har haft sin första planeringsdag och det är mycket att hugga tag i under 2025, varpå prioritering av mål är en sak vi diskuterat.

VI HAR ÄVEN DELTAGIT efter inbjudan från MFD (Myndigheten för delaktighet) som ska ta fram ett stödmaterial som riktar sig till målgrupper i kommuner, regioner och på statliga myndigheter som arbetar med aktiv involvering. Syftet med uppdraget är att inspirera och stärka målgruppernas förmåga att praktiskt arbeta med aktiv involvering.

VI HAR HAFT EN KICK-OFF med Autism Research Network vid KI (AutNetKI) där vi tillsammans med Organiserade Autister presenterade vår förening samt vad vi gör. AutNetKI är ett molnätverks om syftar till att transformera autismforskningen genom samarbete över discipliner vid

KI med kontakt till oss föreningar som en samarbetspart.

PROJEKTET, "JAG ÄGER" där vi är delaktiga, har sjösatt sin hemsida och skapar stort intresse. Det handlar om att uppmärksamma och förhoppningsvis öka användandet av Individuell plan. Här finns bl.a. ett pedagogiskt underlag som kommer vara till nytta både för den enskilde och handläggaren för att lyfta fram behov och önskemål. Gå in och läs mer på individuellplan.se om du är intresserad.

UTÖVER PÅVERKANSARBETE och sprida kunskap har vi ju även arbetat med våra medlemsaktiviteter. Flera familjedagar har genomförts på olika geografiska platser i länet, vi har haft prova-på-klättring för medel fr Södermalms stadsdelsnämnd och genomfört en konstcirkel på Mötesplats Väst. På bowlingen i Vårby och Upplands Väsby har en representant från lokal bowlingklubb haft minilektioner för oss och vi har haft besök av Stockholms Schackklubb på alla våra Mötesplats Autism. Det är fortfarande aktiviteter kvar och höstens program börjar fyllas på i vår kalender – men först har vi en sommar framför oss.

GÅ GÄRNA IN I VÅR KALENDER

och titta efter våra medlemsaktiviteter!
Glad sommar önskar kanslipersonalen och styrelsen

TACK VARE ERA BIDRAG OCH GÄVOR
KAN VI GÖRA MER I VÅR VERKSAMHET.
DET TACKAR VI PÅ FÖRHAND FÖR!

TILLSAMMANS ÄR VI STARKA!

Swisha en gåva eller köp ett armband
för att stödja föreningens arbete.

ARBAND BESTÄLLS GENOM ATT MAILA:

info@autismstockholm.org

Finns i S,M eller L.

Kostnad: 50 kr + porto

swish

123 464 26 82

autism
Stockholms län

Övergångar i vården vid NPF

Det är nog många av våra medlemmar som upplevt att övergångar generellt är svårt – det innebär en förändring som i många fall inte sker smärtfritt och smidigt. Det här gäller även övergångar inom vården från barn till vuxen.

Det är nog många av våra medlemmar som upplevt att övergångar generellt är svårt – det innebär en förändring som i många fall inte sker smärtfritt och smidigt. Det här gäller även övergångar inom vården från barn till vuxen.

DET FINNS EN ÖKAD MEDVETENHET om behovet att vidareutveckla och koppla samman befintlig barn- och vuxensjukvård och annat samhällsstöd för att uppnå förbättrad samordning för individer med NPF (neuropsykiatrisk funktionsnedsättning). Det syns i de nya Nationella riktlinjerna för adhd och autism som har samverkan som en av de rekommenderade insatserna. Det finns även med som ett uppdrag från politikerna till Hälso- och sjukvårdsförvaltningen att se över.

ÖVERGRIPANDE RUTINER som omfattar övergången inom hela hälso- och sjukvården saknas i stort sett, vilket är en stor brist med tanke på den ofta omfattande somatiska och psykiska samsjukligheten hos ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Inom habiliteringen i Regionen fungerar övergångarna ibland något bättre, det kanske är enklare rent organisatoriskt.

NATIONELLT PROGRAMOMRÅDE (NPO) rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin, har tagit fram "Väglädning för övergång från barn- till vuxensjukvård för unga med medfödd eller tidigt förvärvad funktionsnedsättning". I den lyfts bland annat läkarens medicinska

ansvar med aktiv medverkan i planering, informationsöverföring och samordning av vårdinsatser före, under och efter övergången.

FLERA FORSKARE FRÅN KIND har skrivit en artikel i Lakartidningen.se 2025-04-09, där man kan läsa att personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och deras familjer behöver anpassat stöd för att optimera övergången från barn- till vuxensjukvård. Det finns få exempel på effektiv övergång inom psykiatri och personer med NPF är särskilt utsatta. Ofta förekommer ingen övergångsvård alls. Hinder finns på systemnivå, men också på grund av bristande kompetens hos vårdgivare. Inom primärvården, som blivit en allt viktigare del i vårdkedjan för vår målgrupp, saknas ofta kompetens om autism. En fast läkarkontakt hör till undantagen har vi även sett, grundat på vår egen undersökning för de med IF (Intellektuell funktionsnedsättning).

PATIENTER, SÄRSKILT DE MED AUTISM, uttrycker missnöje med både övergång och vuxensjukvård. För en bra övergång betonas vikten av att välskrivna remisser skickas i tid, att överföringsmöten mellan barn- och vuxenvården erbjuds och att ansvarsfördelningen läggs fast.

I VÄGLEDDNINGEN för övergång inom habiliteringen finns flera framgångsfaktorer för god och säker övergång till vuxensjukvård nämnda utöver ovanstående:

- Tidig planering av övergången till vuxensjukvård
- Koordinator/samordnare som följer patienten under hela processen
- Patientkontrakt – Dokumenterad överenskommelse med vården gällande övergången och den framtida vuxensjukvården

BEHOVET AV KUNSKAPSTÖD och kompetensutveckling inom flera nivåer inom vårdkedjan ser vi också ett stort behov av.

INOM PATIENT-/INTRESSEFÖRENINGARNA arbetar vi flera stycken tillsammans för att driva bland annat frågor som ökat behov av kompetens, fast vårdkontakt, tidiga insatser och sömlös övergång från barn- till vuxensjukvård. Vissa saker finns redan i teorin men fungerar inte i praktiken. Vårt påverkansarbete fortsätter liksom spridning av kunskap om autism under året.

Källor: Lakartidningen.se 2025-04-09 och Kunskapsväglädning för övergång från barn- till vuxensjukvård för unga med medfödd eller tidigt förvärvad funktionsnedsättning

Digital föreläsning om autism

Med Helene Tranquist

Helene Tranquist har mångårig kompetens inom autismområdet och startade 2005 "Pedagogiskt Perspektiv" tillsammans med Maria Durnik. Det är ett kunskapsföretag som vill öka förståelsen för barn, ungdomar och vuxna med neuropsykiatriska diagnoser.

Helene är pedagog och arbetar som föreläsare/utbildare efter många år som pedagogisk ledare på en skola för elever med autism.

Under kvällen kommer vi att få lära oss lite om vad autism är och vad det kan innebära.

Anmälan sker via vår webb i kalendern den 26 augusti.

www.autism.se/stockholm/kalender

För barn 9–12 år
Tre tillfällen i höst

Skapa, bygg och programmera i Minecraft!

I HÖST KOMMER VI ATT åter igen anordna programmeringskurs för våra medlemmar tillsammans med Kodskolan Knivsta.

ÄR DITT BARN NYFIKET på teknik, spel och programmering? Då är den här workshopserien något alldeles extra. Under tre spännande lördagar i höst får deltagarna utforska Minecraft Education och lära sig skapa med både Redstone, kommandoblock och MakeCode – ett enkelt sätt att programmera direkt i spelet.

UNDER DE FÖRSTA TILLFÄLLENA arbetar barnen självständigt i egen takt, med tydliga instruktioner och stöd från erfarna ledare. Vid det tredje tillfället erbjuds ett gemensamt äventyr i en specialbyggd värld – där deltagarna själva får välja om

de vill lösa utmaningarna på egen hand eller tillsammans i en liten grupp.

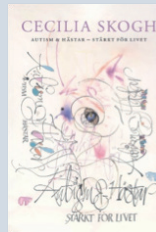
ALLT SKER I SMÅ GRUPPER, med lugnt tempo, pauser vid behov och en trygg miljö där varje barn får lyckas. Gå in på vår kalender och anmäl er. Anmälan gäller alla tre tillfällena.

DATUM: 30 augusti, 6 september och 13 september

PLATS: Brännkyrkagatan 91, Autism Stockholms läns kontor

DATOR FINNS PÅ PLATS och Minecraft Education ingår under passen. Mer information och anmälan via vår kalender

<https://www.autism.se/stockholm/kalender/>

**Autism & Hästar
– Stärkt för livet**
av Cecilia Skogh

En bok som visar hur mötet mellan hästar och unga med autism kan skapa trygghet, glädje och personlig utveckling. Författaren Cecilia Skogh berättar om sitt arbete på Stall43, en verksamhet hon byggt upp tillsammans med andra eldsjälar. Med en blandning av personliga erfarenheter och praktisk kunskap, belyses vikten av att öppna sina sinnen och anpassa sin kommunikation och sitt bemötande. Cecilia har själv en dotter med autism och intellektuell funktionsnedsättning

**Hälsöfrämjande
stöd för personer
med funktions-
nedsättning,**
av Anna Carin
Aho,
Lena Nylander

Boken utgår från ett salutogent och personcentrerat förhållningssätt, vilket innebär fokus på människans förmågor och resurser. Vikten av att utgå från det som fungerar betonas. Boken sprider kunskap inom ett eftersatt område; kunskap som behövs i samhället och kanske särskilt inom vård och omsorg.

BOKTIPS

LSS-insatser med fokus på kommunikation

Mo Gård har 75 års samlad erfarenhet och specialiserad kompetens kring kommunikation, kombinerade funktionsnedsättningar och utmanande uttryckssätt. Vi är ett stiftelseägt idéburet kunskapsföretag som erbjuder individanpassade helhetslösningar inom boende, daglig verksamhet och anpassad gymnasieskola till personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller autism.

Vi finns på flera platser i landet och har just nu lediga platser att erbjuda. Välkommen att besöka vår hemsida eller ta kontakt med våra kunniga placeringsrådgivare:

✉ placeringsradgivare@mogard.se ☎ 010-471 6700

mogard.se

MO GÅRD

Att bli vuxen är svårt för de flesta, men vid autism kan steget ut i vuxenlivet vara särskilt utmanande. I sin avhandling har forskaren Maria Löthberg på KIND undersökt hur insatsen boendestöd kan utvecklas för att bättre möta dessa ungas behov.

Vägledning in i vuxenlivet

– med rätt stöd blir det lättare

TEXT: UNA PROSELL, KIND • ILLUSTRATION: MARIA LÖTHBERG

Att flytta hemifrån, börja jobba eller studera och skapa nya relationer är exempel på förändringar som kräver mycket av den unga vuxna. För autistiska personer kan övergången innebära extra svårigheter, och allt fler får idag boendestöd, en kommunal insats för att underlätta vardagen. Men hur ser stödet egentligen ut och fungerar

Maria Löthberg

det som det är tänkt? Det ville boendestödjare Maria Löthberg ta reda på i sin doktorsavhandling där hon bland annat intervjuat både boendestödjare och unga vuxna.

– Boendestöd är en komplex insats, och jag har sett både den potential som finns i insatsen, men också hinder. Jag hoppas att den här avhandlingen kan bidra med kunskap som kan ge unga med autism ett kvalitativt och mer individanpassat stöd, säger Maria Löthberg.

Fyra studier – en helhetsbild

Avhandlingen består av fyra studier. Den första visar hur boendestöd ibland formas av praktiska och organisatoriska villkor, snarare än de ungas behov. Många boendestödjare efterlyste också mer kunskap om autism och adhd och uttryckte en vilja att kunna ge bättre anpassat stöd.

I den andra studien testades programmet TRANSITION. – Det är ett program som vi utvecklat på KIND, berättar Maria Löthberg. Den unga vuxna och boendestödjaren sätter tillsammans upp konkreta mål inom olika livsområden, och börjar ta steg mot målen. Många upplevde positiva förändringar i sitt dagliga liv, som att de fått bättre struktur i vardagen, blivit mer aktiva socialt eller börjat studera, berättar Maria.

Den tredje studien handlade om boendestöd på distans. Här framkom att boendestödjarna var mer positiva än de unga.

– Många unga påtalade vikten av att faktiskt träffa en person, och relationen till boendestödjaren är ofta avgörande för att stödet ska fungera, säger Maria Löthberg.

I den sista studien skapade unga vuxna och boendestödjare tillsammans guiden "Utformning av mitt boendestöd".

– Det var otroligt roligt att samskapa materialet. Många lyfte att just det faktum att det var framtaget tillsammans med andra unga gjorde guiden extra värdefull, säger Maria.

Resultatet blev bland annat en förbättrad arbetsrelation, och en ökad livskvalitet hos flera av de unga vuxna som använde guiden.

Vad händer nu?

I dagsläget används TRANSITION-programmet och guiden främst inom forskningen, men Maria Löthberg hoppas att de snart ska kunna implementeras inom till exempel kommunala insatser och habilitering.

– Material och program finns, och nu vet vi att det fungerar. Nästa steg är att få kommuner och andra aktörer intresserade. Jag hoppas också att boendestödjarnas påtalade behov av utbildning om autism och adhd är något som kommunerna kan erbjuda sina medarbetare, liksom strukturerad handledning som i TRANSITION. Det tror jag skulle göra boendestöd till en mer individanpassad och funktionell insats för autistiska unga vuxna.

TIPS & LÄRDOMAR

✓ **Fråga om boendestöd.** Kommunens socialtjänst kan berätta vad som finns där ni bor.

✓ **Fråga efter delaktighet.** I arbetet togs en guide fram där den unge själv fick beskriva hur hen vill ha sitt stöd. Att få samtala om vad man behöver ökade känslan av att bli lyssnad på och förbättrade både relationen till boendestödjaren och livskvaliteten.

✓ **Be om tydlighet.** Strukturerade arbetssätt kan göra stor skillnad. Fråga om det finns verktyg eller program som till exempel TRANSITION.

✓ **Värna relationen.** En trygg kontaktperson är ofta avgörande för att stödet ska fungera. Att kunna få stöd på distans (t.ex. via videosamtal) kan vara ett bra komplement, men det kan också vara viktigt att träffas ibland.

På KINDs hemsida ki.se/kind hittar du mer om programmet TRANSITION och avhandlingen "Support in daily living for neurodivergent young adults: current practice and new methods"

Assistans för en person med autism kräver mer!

Det kräver att assistenterna får BRA UTBILDNINGAR, om diagnoser, pedagogik, arbetssätt, bemötande och lagstiftning.
På Prima Omsorg har vi en utbildningskatalog ur vilken vi tillsammans med Er som uppdragsgivare, föräldrar eller legala företrädare sätter samman en utbildningsplan med vilka utbildningar som ska vara obligatoriska för arbetslaget.

Det kräver LÖPANDE HANDELDNING av medarbetarna, där kunskaperna som de förvärvat under utbildningarna ska appliceras i den enskildes liv, med full respekt för dennes självbestämmanderätt.
På Prima omsorg är alla uppdragsansvariga utbildade handledare med mångårig erfarenhet av att handleda inom LSS-verksamheter och inte minst inom personlig assistans.

Det kräver en anordnare som förstår såväl utmaningarna som möjligheterna för en person med autism. Vi på Prima Omsorg har lång erfarenhet av framgångsrikt arbete med att skapa goda levnadsvillkor för människor med autism i olika typer av verksamheter. Vi är föräldrar, pedagoger, socionomer, idealister och jurister med lång erfarenhet och god förståelse. Vi har alla samma målsättning:
STÖRSTA MÖJLIGA LIVSKVALITET FÖR ASSISTANSANVÄNDAREN.

Det kräver en anordnare som är närvarande och lyhörd, som är behjälplig med myndighetskontakter, juridik, samordning och som förstår vikten av att underlätta för överbelastade anhöriga som vänder ut och in på sig själva.
På Prima Omsorg har vi ett talesätt: KAN VI HJÄLPA SÅ SKA VI HJÄLPA.
Vi sitter med och hjälper till att föra uppdragsgivarens talan i de sammanhang som ni önskar och behöver.

Kontakta oss för ett förutsättningslöst samtal:
Telefon: 010-148 88 51 - Mejl: npf@primaomsorg.se

Prima Omsorg -vi ger mer!

Läs mer:

